

Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 11ης Ιουλίου 2024*

«Προδικαστική παραπομπή – Ελεύθερη κυκλοφορία των κεφαλαίων – Υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά – Οδηγία 2007/64/ΕΚ – Έννοια του “μέσου πληρωμών” – Πληρεξούσιο εντολοδόχου ο οποίος ενεργεί εξ ονόματος του δικαιούχου του λογαριασμού – Αντίγραφο του πληρεξουσίου φέρον επισημείωση – Άρθρα 54 και 59 – Συγκατάθεση για την εκτέλεση πράξης πληρωμής – Έννοια του όρου “εξακρίβωση γνησιότητας” – Μη εγκεκριμένες πράξεις πληρωμής – Ευθύνη του παρόχου υπηρεσιών πληρωμών για τις πράξεις αυτές – Βάρος αποδείξεως»

Στην υπόθεση C-409/22,

με αντικείμενο αίτηση προδικαστικής αποφάσεως δυνάμει του άρθρου 267 ΣΛΕΕ, που υπέβαλε το *Arrelativen sad – Sofia* (εφετείο Σόφιας, Βουλγαρία) με απόφαση της 9ης Ιουνίου 2022, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 21 Ιουνίου 2022, στο πλαίσιο της δίκης

UA

κατά

«**Eurobank Bulgaria**» AD

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους E. Regan, πρόεδρο τμήματος, Z. Csehi (εισηγητή), M. Plešič, I. Jarukaitis και Δ. Γρατσία, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: M. Campos Sánchez-Bordona

γραμματέας: R. Stefanova-Kamisheva, διοικητική υπάλληλος,

έχοντας υπόψη την έγγραφη διαδικασία και κατόπιν της επ’ ακροατηρίου συζητήσεως της 28ης Σεπτεμβρίου 2023,

λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις που υπέβαλαν:

- ο UA, εκπροσωπούμενος από τον V. B. Hambardzhien και την I. S. Velinova, advokati,
- η «Eurobank Bulgaria» AD, εκπροσωπούμενη από την K. S. Chuturkova, advokat,

* Γλώσσα διαδικασίας: η βουλγαρική.

- η Βουλγαρική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την T. Mitova, τον R. Stoyanov και την L. Zaharieva,
- η Τσεχική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον M. Smolek, την J. Očková και τον J. Vlácil,
- η Ιταλική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από την G. Palmieri, επικουρούμενη από τον P. Rucciariello, avvocato dello Stato,
- η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, εκπροσωπούμενη από την G. Koleva και την E. Τσερέπα-Lacombe,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 30ής Νοεμβρίου 2023,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

- 1 Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του άρθρου 4, σημεία 19 και 23, της οδηγίας 2007/64/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Νοεμβρίου 2007, για τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά, την τροποποίηση των οδηγιών 97/7/EK, 2002/65/EK, 2005/60/EK και 2006/48/EK, και την κατάργηση της οδηγίας 97/5/EK (ΕΕ 2007, L 319, σ. 1), σε συνδυασμό με το άρθρο 59, παράγραφος 1, της οδηγίας αυτής.
- 2 Η υπό κρίση αίτηση υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του UA, Ιταλού υπηκόου, και της «Eurobank Bulgaria» AD, τράπεζας εγκατεστημένης στη Βουλγαρία (στο εξής: Eurobank), με αντικείμενο πληρωμές χρηματικών ποσών οι οποίες αντιστοιχούν σε μη εγκεκριμένες τραπεζικές πράξεις που αφορούν το πιστωτικό υπόλοιπο του τραπεζικού λογαριασμού του ενάγοντος και νυν εφεσίβλητου της κύριας δίκης (στο εξής: ενάγων) και την αποκατάσταση της υλικής ζημίας που προκλήθηκε από τις πράξεις αυτές, πλέον των αναλογούντων τόκων υπερημερίας με το ισχύον νόμιμο επιτόκιο.

Το νομικό πλαίσιο

Το δίκαιο της Ένωσης

- 3 Η αιτιολογική σκέψη 33, τρίτη περίοδος, της οδηγίας 2007/64 είχε ως εξής:

«Οι συμβατικοί όροι και οι όροι παροχής και χρήσης ηλεκτρονικού μέσου πληρωμών που θα συνεπάγονταν αύξηση του βάρους της απόδειξης έναντι του καταναλωτή ή μείωση του βάρους της απόδειξης έναντι του εκδότη, θα πρέπει να θεωρούνται άκυροι.»
- 4 Το άρθρο 2 της οδηγίας 2007/64, το οποίο έφερε τον τίτλο «Πεδίο εφαρμογής», όριζε στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται στις υπηρεσίες πληρωμών που παρέχονται εντός της [Ευρωπαϊκής] Κοινότητας. [...]»

- 5 Το άρθρο 4 της ως άνω οδηγίας, το οποίο έφερε τον τίτλο «Ορισμοί», προέβλεπε τα εξής:
- «Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:
- [...]
- 3) “υπηρεσίες πληρωμών”: οι επιχειρηματικές δραστηριότητες που αναφέρονται στο παράρτημα·
- [...]
- 5) “πράξη πληρωμής”: η ενέργεια, στην οποία προβαίνει ο πληρωτής ή ο δικαιούχος, και συνίσταται στη διάθεση, μεταβίβαση ή ανάληψη χρηματικών ποσών, ανεξάρτητα από οποιαδήποτε υποκείμενη υποχρέωση μεταξύ πληρωτή και δικαιούχου·
- [...]
- 16) “εντολή πληρωμής”: κάθε οδηγία εκ μέρους του πληρωτή ή του δικαιούχου προς τον πάροχο των υπηρεσιών πληρωμών με την οποία του ζητείται να εκτελέσει μια πράξη πληρωμής·
- [...]
- 19) “εξακρίβωση γνησιότητας”: η διαδικασία που επιτρέπει στον πάροχο υπηρεσιών πληρωμών να επαληθεύει τη χρήση συγκεκριμένου μέσου πληρωμών, συμπεριλαμβανομένων των εξατομικευμένων στοιχείων ασφάλειάς του·
- [...]
- 23) “μέσο πληρωμών”: κάθε εξατομικευμένος μηχανισμός ή/και σειρά διαδικασιών που έχει συμφωνηθεί μεταξύ του χρήστη υπηρεσιών πληρωμών και του παρόχου υπηρεσιών πληρωμών και τα οποία χρησιμοποιεί ο χρήστης υπηρεσιών πληρωμών προκειμένου να κινήσει εντολή πληρωμής·
- [...]
- 6 Το άρθρο 54 της οδηγίας 2007/64, τα οποία έφερε τον τίτλο «Συγκατάθεση και άρση της συγκατάθεσης», προέβλεπε τα εξής:
- «1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε η πράξη πληρωμής να θεωρείται εγκεκριμένη μόνον εάν ο πληρωτής έχει συναινέσει να εκτελεσθεί η πράξη πληρωμής. Η πράξη πληρωμής μπορεί να εγκρίνεται από τον πληρωτή πριν ή, εφόσον έχουν συμφωνήσει ο πληρωτής και ο οικείος του πάροχος υπηρεσιών πληρωμών, μετά την εκτέλεσή της.
2. Η συγκατάθεση για την εκτέλεση μιας πράξης πληρωμής ή μιας σειράς πράξεων πληρωμής δίδεται υπό τη μορφή που συμφωνήθηκε μεταξύ του πληρωτή και του οικείου του παρόχου υπηρεσιών πληρωμών.
- Ελλείψει συγκατάθεσης, η πράξη πληρωμής θεωρείται μη εγκεκριμένη.
3. Η συγκατάθεση μπορεί να ανακληθεί από τον πληρωτή σε οποιαδήποτε στιγμή, αλλά όχι αργότερα από το χρονικό σημείο έναρξης του ανέκκλητου σύμφωνα με το άρθρο 66. Το ίδιο

ισχύει και για τη συγκατάθεση που δίδεται για να εκτελεσθεί μια σειρά πράξεων πληρωμής, η οποία μπορεί να ανακληθεί με αποτέλεσμα κάθε μελλοντική πράξη πληρωμής να θεωρείται μη εγκεκριμένη.

4. Η διαδικασία διά της οποίας δίδεται η συγκατάθεση συμφωνείται μεταξύ του πληρωτή και του παρόχου υπηρεσιών πληρωμών.»

- 7 Το άρθρο 55 της οδηγίας 2007/64, το οποίο έφερε τον τίτλο «Περιορισμοί της χρήσης του μέσου πληρωμών», όριζε στην παράγραφο 1 τα εξής:

«Στις περιπτώσεις που χρησιμοποιείται συγκεκριμένο μέσο πληρωμών για την κοινοποίηση της συγκατάθεσης, ο πληρωτής και ο αντίστοιχος πάροχος υπηρεσιών πληρωμών μπορούν να συμφωνήσουν όρια δαπάνης όσον αφορά τις πράξεις πληρωμών που εκτελούνται μέσω αυτού του μέσου πληρωμών.»

- 8 Το άρθρο 58 της οδηγίας αυτής, το οποίο έφερε τον τίτλο «Γνωστοποίηση μη εγκεκριμένων ή εσφαλμένων πράξεων πληρωμών», όριζε τα ακόλουθα:

«Ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών παρέχει επανόρθωση στο χρήστη υπηρεσιών πληρωμών, μόνο εάν ειδοποιήσει αμελλητί τον πάροχο υπηρεσιών πληρωμών του μόλις πληροφορηθεί οποιαδήποτε μη εγκεκριμένη ή εσφαλμένα εκτελεσθείσα πράξη πληρωμών που θεμελιώνει δικαίωμα απαιτήσεως, συμπεριλαμβανομένου του καθοριζόμενου στο άρθρο 75, και το αργότερο έως 13 μήνες από την ημερομηνία χρέωσης, εκτός εάν, ενδεχομένως, ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών δεν παρέσχε ούτε κατέστησε διαθέσιμες τις πληροφορίες για την πράξη αυτήν σύμφωνα με τον τίτλο III.»

- 9 Το άρθρο 59 της οδηγίας 2007/64, το οποίο έφερε τον τίτλο «Στοιχεία που τεκμηριώνουν τη γνησιότητα και την εκτέλεση πράξεων πληρωμών», είχε ως εξής:

«1. Τα κράτη μέλη απαιτούν από τον πάροχο των υπηρεσιών πληρωμών, εφόσον ο χρήστης αρνείται ότι έχει εγκρίνει εκτελεσθείσα πράξη πληρωμής ή ισχυρίζεται ότι η πράξη πληρωμής δεν εκτελέστηκε σωστά, να αποδεικνύει ότι εξακριβώθηκε η γνησιότητα της πράξης πληρωμής, ότι αυτή καταγράφηκε επακριβώς, καταχωρήθηκε στους λογαριασμούς και δεν επηρεάστηκε από τεχνική βλάβη ή άλλη δυσλειτουργία.

2. Εάν ένας χρήστης υπηρεσίας πληρωμών αρνείται ότι έχει εγκρίνει εκτελεσθείσα πράξη πληρωμής, η χρήση ενός μέσου πληρωμών που έχει καταγραφεί από τον πάροχο υπηρεσιών πληρωμών δεν αποτελεί αναγκαστικά, αφ' εαυτής, επαρκή απόδειξη του ότι ο πληρωτής είχε εγκρίνει την πράξη πληρωμής ή ότι ενήργησε με δόλο ή δεν εκπλήρωσε από πρόθεση ή βαριά αμέλεια μία ή περισσότερες από τις υποχρεώσεις του δυνάμει του άρθρου 56.»

- 10 Το άρθρο 60 της οδηγίας 2007/64, το οποίο έφερε τον τίτλο «Ευθύνη του παρόχου υπηρεσιών πληρωμών για μη εγκεκριμένες πράξεις πληρωμής», προέβλεπε τα εξής:

«1. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε, με την επιφύλαξη του άρθρου 58, σε περίπτωση μη εγκεκριμένης πράξης πληρωμής, ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών του πληρωτή να επιστρέφει αμέσως στον πληρωτή το ποσό της μη εγκεκριμένης πράξης και, εφόσον συντρέχει περίπτωση, να επαναφέρει τον χρεωθέντα λογαριασμό πληρωμών στην κατάσταση που θα βρισκόταν εάν δεν είχε πραγματοποιηθεί η μη εγκεκριμένη πράξη πληρωμής.

2. Μπορεί να αποφασισθεί η χορήγηση περαιτέρω οικονομικής αποζημίωσης σύμφωνα με το δίκαιο που διέπει τη σύμβαση που έχει συναφθεί μεταξύ του πληρωτή και του οικείου παρόχου υπηρεσιών πληρωμών.»

- 11 Το άρθρο 86 της οδηγίας 2007/64, το οποίο έφερε τον τίτλο «Πλήρης εναρμόνιση», προέβλεπε τα εξής:

«1. Με την επιφύλαξη του άρθρου 30 παράγραφος 2, του άρθρου 33, του άρθρου 34 παράγραφος 2, του άρθρου 45 παράγραφος 6, του άρθρου 47 παράγραφος 3, του άρθρου 48 παράγραφος 3, του άρθρου 51 παράγραφος 2, του άρθρου 52 παράγραφος 3, του άρθρου 53 παράγραφος 2, του άρθρου 61 παράγραφος 3, και των άρθρων 72 και 88, εφόσον η παρούσα οδηγία περιλαμβάνει εναρμονισμένες διατάξεις, τα κράτη μέλη δεν διατηρούν ούτε θεσπίζουν άλλες διατάξεις από αυτές που καθορίζονται στην παρούσα οδηγία.

[...]

3. Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών να μην παρεκκλίνουν, εις βάρος των χρηστών των υπηρεσιών πληρωμών, από τις διατάξεις του εθνικού δικαίου οι οποίες εφαρμόζουν τις διατάξεις της παρούσας οδηγίας ή αντιστοιχούν προς αυτές, εκτός εάν η δυνατότητα παρέκκλισης προβλέπεται ρητά από την οδηγία.

Ωστόσο, οι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών μπορούν να αποφασίζουν να προσφέρουν ευνοϊκότερους όρους στους χρήστες των υπηρεσιών πληρωμών.»

Το βουλγαρικό δίκαιο

- 12 Κατά το άρθρο 51 του *Zakon za platezhnite uslugi i platezhnite sistemi ot 2009 g.* (νόμου του 2009 περί υπηρεσιών πληρωμών και συστημάτων πληρωμών) (DV αριθ. 23, της 27ης Μαρτίου 2009), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης (στο εξής: ZPUPS):

«(1) Η πράξη πληρωμής θεωρείται εγκεκριμένη εφόσον ο πληρωτής έχει δώσει εντολή ή έχει συναινέσει να εκτελεσθεί αυτή. Ελλείψει συγκατάθεσης, η πράξη πληρωμής θεωρείται μη εγκεκριμένη.

(2) Η πράξη πληρωμής εγκρίνεται από τον πληρωτή πριν από την εκτέλεσή της ή, εφόσον έχουν συμφωνήσει ο πληρωτής και ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμής του πληρωτή, μετά την εκτέλεσή της.»

- 13 Το άρθρο 56 του ZPUPS προέβλεπε τα ακόλουθα:

«(1) Στην περίπτωση που ο χρήστης υπηρεσίας πληρωμών αρνείται ότι έχει εγκρίνει την εκτέλεση πράξης πληρωμών ή ισχυρίζεται ότι η πράξη πληρωμών δεν εκτελέστηκε σωστά, ο πάροχος της υπηρεσίας πληρωμών οφείλει να αποδείξει ότι εξακριβώθηκε η γνησιότητα της πράξης πληρωμής, ότι αυτή καταγράφηκε επακριβώς, καταχωρίστηκε στους λογαριασμούς και δεν επηρεάστηκε από τεχνική βλάβη ή άλλη δυσλειτουργία.

(2) Η εξακρίβωση της γνησιότητας είναι διαδικασία η οποία επιτρέπει στον πάροχο υπηρεσιών πληρωμών να εξακριβώνει τη νομιμότητα της χρήσεως συγκεκριμένου μέσου πληρωμών, συμπεριλαμβανομένων των εξατομικευμένων στοιχείων ασφάλειάς του [...].»

14 Το άρθρο 57, παράγραφος 1, του ZPUPS όριζε τα εξής:

«Σε περίπτωση μη εγκεκριμένης πράξης πληρωμής, ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών του πληρωτή επιστρέφει αμέσως στον πληρωτή την αξία της μη εγκεκριμένης πράξης πληρωμής και, εφόσον συντρέχει περίπτωση, επαναφέρει τον χρεωθέντα λογαριασμό πληρωμών στην κατάσταση στην οποία βρισκόταν πριν από την εκτέλεση της μη εγκεκριμένης πράξεως πληρωμής.»

15 Το άρθρο 58, παράγραφος 2, του ZPUPS προέβλεπε τα εξής:

«Ο πληρωτής ευθύνεται για όλες τις ζημίες που σχετίζονται με μη εγκεκριμένες πράξεις πληρωμών, εφόσον οι ζημίες αυτές οφείλονται στο γεγονός ότι ενήργησε με δόλο ή στο γεγονός ότι δεν εκπλήρωσε μία ή περισσότερες από τις κατά το άρθρο 53 υποχρεώσεις του από πρόθεση ή βαριά αμέλεια. Στις περιπτώσεις αυτές, ο πληρωτής ευθύνεται για τη ζημία ανεξαρτήτως ποσού.»

16 Το άρθρο 75 του Zakon za zadalzhenyata i dogovorite (νόμου περί ενοχών και συμβάσεων) (DV αριθ. 275, της 22ας Νοεμβρίου 1950), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης (στο εξής: ZZD), ορίζει τα εξής:

«(1) Η εκπλήρωση της υποχρέωσης πρέπει να γίνεται προς τον δανειστή ή σε πρόσωπο εξουσιοδοτημένο από τον δανειστή, από δικαστήριο ή από τον νόμο. Σε αντίθετη περίπτωση, η εκπλήρωση ισχύει μόνον εφόσον ο δανειστής την επιβεβαίωσε ή έκανε χρήση της σχετικής παροχής.

(2) Ο οφειλέτης απαλλάσσεται εάν εκπληρώσει καλόπιστα υποχρέωση έναντι προσώπου το οποίο, βάσει σαφών περιστάσεων, φαίνεται εξουσιοδοτημένο να δεχθεί την εκπλήρωση. Ο πραγματικός δανειστής έχει δικαίωμα να στραφεί κατά του προσώπου προς το οποίο έγινε η εκπλήρωση. Η εκπλήρωση προς δανειστή ο οποίος είναι ανίκανος για δικαιοπραξία απαλλάσσει τον οφειλέτη εφόσον ο δανειστής ωφελείται από αυτή.

[...]

17 Το άρθρο 422 του Targovski zakon (εμπορικού νόμου) (DV αριθ. 48, της 18ης Ιουνίου 1991), όπως ίσχυε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών της διαφοράς της κύριας δίκης, προβλέπει στην παράγραφο 3 τα εξής:

«Σε περίπτωση απώλειας, καταστροφής ή κλοπής του παραστατικού που εκδόθηκε για την κατάθεση, ο καταθέτης υποχρεούται να ενημερώσει την τράπεζα αμέσως και εγγράφως. Η τράπεζα δεν ευθύνεται εάν, πριν παραλάβει την κοινοποίηση, κατέβαλε καλόπιστα ποσό σε πρόσωπο το οποίο, βάσει σαφών περιστάσεων, φαίνεται εξουσιοδοτημένο να λάβει το σχετικό ποσό..

Η διαφορά της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

18 Στις 22 Νοεμβρίου 2017, ο ενάγων της κύριας δίκης και η Eurobank συνήψαν σύμβαση ανοίγματος τρεχούμενου λογαριασμού, με την οποία η Eurobank ανέλαβε την υποχρέωση να ανοίξει και να τηρεί λογαριασμό απεριόριστης διάρκειας στο όνομα του δικαιούχου και να του παρέχει υπηρεσίες πληρωμών. Ο ενάγων της κύριας δίκης υποστηρίζει ότι στο πλαίσιο των επενδυτικών σχεδίων του πραγματοποίησε συνολικά δώδεκα εμβάσματα στον τραπεζικό λογαριασμό του, ο οποίος είχε πιστωθεί με το συνολικό ποσό των 999 860 ευρώ.

- 19 Ο ενάγων της κύριας δίκης υποστηρίζει ότι στις 6 Φεβρουαρίου 2018, όταν μετέβη στο κατάστημα της Eurobank με σκοπό να διενεργήσει τραπεζική συναλλαγή με το πιστωτικό υπόλοιπο του λογαριασμού του, ο υπάλληλος της τράπεζας τον ενημέρωσε ότι αυτό ήταν μόλις 16 000 ευρώ και του προσκόμισε συναφώς αντίγραφο της κίνησης του λογαριασμού για το χρονικό διάστημα από το άνοιγμά του, ήτοι από τις 22 Νοεμβρίου 2017, μέχρι τις 6 Φεβρουαρίου 2018. Ο ενάγων της κύριας δίκης, όπως υποστηρίζει, διαπίστωσε ότι άγνωστο σε αυτόν πρόσωπο, ονόματι «ΜΚ», είχε διενεργήσει τραπεζικές πράξεις στον λογαριασμό του, μέσω έξι χωριστών εντολών εμβάσματος, συνολικού ποσού 982 000 ευρώ, προσκομίζοντας αντίγραφο πληρεξουσίου της 1ης Δεκεμβρίου 2017, το οποίο φέρεται να έχει εκδοθεί από Ιταλό συμβολαιογράφο, ο οποίος είναι εγγεγραμμένος στον συμβολαιογραφικό σύλλογο Μιλάνου (Ιταλία) (στο εξής: επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης πληρεξούσιο).
- 20 Από την αίτηση προδικαστικής αποφάσεως προκύπτει ότι το αντίγραφο του επίμαχου στην υπόθεση της κύριας δίκης πληρεξουσίου δεν είχε υπογραφεί από τον ενάγοντα της κύριας δίκης.
- 21 Υπό τις συνθήκες αυτές, ο ενάγων της κύριας δίκης, αφενός, στις 6 Μαρτίου 2018, απέστειλε ειδοποίηση στη Eurobank σχετικά με την παράνομη μεταβίβαση του πιστωτικού υπολοίπου του στον ΜΚ και ζήτησε να επιστραφεί στον τραπεζικό του λογαριασμό το διεκδικούμενο ποσό. Αφετέρου, στις 8 Μαρτίου 2018, απέστειλε αντίγραφο της ειδοποίησης αυτής στην Balgarska narodna banka (BNB, εθνική κεντρική τράπεζα της Βουλγαρίας). Τέλος, απέστειλε στον Ιταλό συμβολαιογράφο γραπτό αίτημα για την παροχή πληροφοριών σχετικά με το επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης πληρεξούσιο. Ο εν λόγω συμβολαιογράφος απάντησε ότι δεν είχε καταρτίσει ούτε είχε επικυρώσει οποιοδήποτε πληρεξούσιο στο όνομα του ΜΚ με το οποίο να παρέχεται σε αυτόν εντολή να κινεί τους τραπεζικούς λογαριασμούς του ενάγοντος της κύριας δίκης, προσέθεσε δε ότι το επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης πληρεξούσιο ήταν «σίγουρα “πλαστό”». Ο συμβολαιογράφος ενημέρωσε επίσης τον ενάγοντα της κύριας δίκης ότι στις 20 Φεβρουαρίου 2018 είχε λάβει, με μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, από υπάλληλο της Eurobank αίτημα επιβεβαίωσης του κύρους του επίμαχου στην υπόθεση της κύριας δίκης πληρεξουσίου. Με την απάντησή του στο εν λόγω μήνυμα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου είχε υπογραμμίσει ότι το συγκεκριμένο πληρεξούσιο έπρεπε να θεωρηθεί «πλαστό», ενώ την επόμενη ημέρα ενημέρωσε τον συμβολαιογραφικό σύλλογο Μιλάνου για τη χρήση «πλαστού πληρεξουσίου».
- 22 Ο ενάγων της κύριας δίκης υποστηρίζει ότι οι υπάλληλοι της Eurobank επέδειξαν βαριά αμέλεια επιτρέποντας στον ΜΚ να διαθέτει το διαθέσιμο στον τραπεζικό λογαριασμό του πιστωτικό υπόλοιπο προσκομίζοντας πληρεξούσιο που ήταν παράτυπο, δεδομένου ότι δεν έφερε την υπογραφή του ενάγοντος της κύριας δίκης.
- 23 Η Eurobank υποστηρίζει ότι, στις 22 Νοεμβρίου 2017, όταν ο ενάγων της κύριας δίκης άνοιξε τρεχούμενο λογαριασμό σε ένα από τα καταστήματά της, στον υπάλληλο του καταστήματος δημιουργήθηκε η εντύπωση ότι ο ενάγων της κύριας δίκης είχε την πρόθεση να διαχειρίζεται τον συγκεκριμένο λογαριασμό μέσω πληρεξουσίου προσώπου. Λόγω του ότι στον συγκεκριμένο λογαριασμό αναμενόταν να πραγματοποιούνται διεθνείς συναλλαγές και προκειμένου να διασφαλιστεί η εξ αποστάσεως πρόσβαση και ο έλεγχος των κινήσεων χρηματικών ποσών στον λογαριασμό, προτάθηκε στον ενάγοντα της κύριας δίκης η παροχή τραπεζικών υπηρεσιών μέσω διαδικτύου, σύστημα κοινοποιήσεων με μηνύματα κειμένου (SMS) και χρεωστική κάρτα, αυτός όμως αρνήθηκε να χρησιμοποιήσει τις υπηρεσίες αυτές.

- 24 Η Eurobank δεν αμφισβητεί τα πραγματικά στοιχεία που επικαλείται ο ενάγων της κύριας δίκης. Εντούτοις, επισημαίνει ότι ο ΜΚ επέδειξε στον συγκεκριμένο υπάλληλο της τράπεζας, αρχικώς, στις 15 Δεκεμβρίου 2017 και, εν συνεχεία, σε κάθε εντολή πληρωμής αντίγραφο του πρωτοτύπου πληρεξουσίου της 1ης Δεκεμβρίου 2017, το οποίο έφερε ημερομηνία 5 Δεκεμβρίου 2017 και ήταν επικυρωμένο από Ιταλό συμβολαιογράφο. Το αντίγραφο έφερε επισημείωση χορηγηθείσα από την αρμόδια αρχή, ήτοι τον Sostituto Procuratore della Repubblica Italiana (αναπληρωτή εισαγγελέα της Ιταλικής Δημοκρατίας), και το σύνολο του εγγράφου είχε μεταφραστεί από την ιταλική στη βουλγαρική γλώσσα από ορκωτό μεταφραστή.
- 25 Η Eurobank παραδέχεται ότι στις 20 Φεβρουαρίου 2018 υπέβαλε στον ως άνω συμβολαιογράφο το ερώτημα αν ο ίδιος είχε καταρτίσει και καταχωρίσει προσηκόντως στο αρχείο του το επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης πληρεξούσιο έγγραφο, αν το συμβολαιογραφικό αντίγραφο του πληρεξουσίου εγγράφου είχε την ίδια νομική ισχύ με το ίδιο το πληρεξούσιο και αν ήταν συνήθης η έκδοση τέτοιων αντιγράφων, του απέστειλε δε σαρωμένο αντίγραφο του οικείου πληρεξουσίου. Ο εν λόγω συμβολαιογράφος, χωρίς να παράσχει ακριβή και σαφή απάντηση στις ερωτήσεις που του τέθηκαν, δήλωσε ότι το έγγραφο που επιδείχθηκε στη Eurobank ήταν «πλαστό».
- 26 Στις 27 Φεβρουαρίου 2018, η Eurobank απέστειλε με ηλεκτρονικό ταχυδρομείο γραπτό αίτημα στον Sostituto Procuratore della Repubblica Italiana (αναπληρωτή εισαγγελέα της Ιταλικής Δημοκρατίας), ο οποίος με την υπογραφή του είχε επικυρώσει το συμβολαιογραφικό αντίγραφο του επίμαχου στην υπόθεση της κύριας δίκης πληρεξουσίου, επιθέτοντας επισημείωση. Ως απάντηση στο ανωτέρω αίτημα, η Eurobank έλαβε επίσημη επιβεβαίωση από την Procura di Monza (εισαγγελία της Monza, Ιταλία) ότι η επισημείωση την οποία έφερε το αντίγραφο του πληρεξουσίου και η οποία είχε χορηγηθεί στις 12 Δεκεμβρίου 2017 ήταν έγκυρη.
- 27 Το Sofiyski gradski sad (πρωτοδικείο Σόφιας, Βουλγαρία), εφαρμόζοντας τις διατάξεις του ΖΡΥΡΣ, έκανε δεκτά τα αιτήματα του ενάγοντος της κύριας δίκης. Το εν λόγω δικαστήριο έκρινε ότι η τράπεζα φέρει, κατ' αρχήν, την ευθύνη για τις μη εγκεκριμένες πράξεις, εκτός εάν η εκτέλεση των πράξεων αυτών οφείλεται στο γεγονός ότι ο δικαιούχος του λογαριασμού δεν εκπλήρωσε, εκ προθέσεως ή από βαριά αμέλεια, τις υποχρεώσεις του, οπότε και δεν του επιστρέφεται η αξία της οικείας συναλλαγής, ανεξαρτήτως του ποσού στο οποίο αυτή ανέρχεται. Κατά το εν λόγω δικαστήριο, δεδομένου ότι η εναγομένη και νυν εκκαλούσα της κύριας δίκης ούτε επικαλέστηκε ούτε απέδειξε τέτοιου είδους συμπεριφορά του ενάγοντος της κύριας δίκης, δεν παρίστατο ανάγκη εξέτασης των ισχυρισμών της περί της ενδεχόμενης εκ μέρους της καλής πίστης.
- 28 Η Eurobank άσκησε έφεση κατά της πρωτόδικης αποφάσεως ενώπιον του Apelativen sad – Σόφια (εφετείο Σόφιας, Βουλγαρία), το οποίο είναι το αιτούν δικαστήριο.
- 29 Λαμβανομένου υπόψη του άρθρου 86 της οδηγίας 2007/64, στο οποίο καθορίζεται ο βαθμός στον οποίο η εν λόγω οδηγία προβαίνει σε πλήρη εναρμόνιση, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς τη δυνατότητα εφαρμογής του άρθρου 75, παράγραφος 2, του ΖΖΔ, υπό τις περιστάσεις της υποθέσεως της κύριας δίκης, στην περίπτωση που ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών ενήργησε καλόπιστα και το μέσο πληρωμών που του επιδείχθηκε ήταν εξωτερικά νομότυπο. Κατά το γράμμα της ως άνω διατάξεως, ο οφειλέτης απαλλάσσεται εάν έχει εκπληρώσει καλόπιστα υποχρέωση έναντι προσώπου το οποίο, βάσει σαφών περιστάσεων, φαίνεται εξουσιοδοτημένο να δεχθεί την εκπλήρωση.
- 30 Επιπλέον, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι το επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης πληρεξούσιο συνιστά αντίγραφο του πρωτοτύπου το οποίο περιείχε συμβολαιογραφική επικύρωση του γνησίου της υπογραφής του εντολέα, το αντίγραφο δε αυτό έφερε επισημείωση.

Δυνάμει του άρθρου 2 της Σύμβασης που καταργεί την υποχρέωση επικύρωσης των αλλοδαπών δημόσιων εγγράφων, η οποία συνήφθη στη Χάγη στις 5 Οκτωβρίου 1961 (στο εξής: Σύμβαση της Χάγης), η επικύρωση της γνησιότητας ενός εγγράφου με επίθεση επισημείωσης καλύπτει τη διατύπωση με την οποία βεβαιώνεται η γνησιότητα της υπογραφής και η ιδιότητα με την οποία ενήργησε ο υπογράφων το έγγραφο, ήτοι, εν προκειμένω, ο συμβολαιογράφος.

- 31 Εξάλλου, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι, στο μέτρο που ένα τέτοιο πληρεξούσιο έγγραφο παρέχει στον πληρεξούσιο την εξουσία να διαθέτει το πιστωτικό υπόλοιπο του οικείου τραπεζικού λογαριασμού, θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως «μέσο πληρωμών» κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 23, της οδηγίας 2007/64, καθόσον το εν λόγω πληρεξούσιο εντάσσεται σε μια διαδικασία την οποία ο χρήστης των υπηρεσιών πληρωμών χρησιμοποιεί για να κινήσει εντολή πληρωμής.
- 32 Το αιτούν δικαστήριο υπογραμμίζει επίσης ότι, προκειμένου η πράξη πληρωμής να είναι εγκεκριμένη, πρέπει για την εκτέλεσή της να έχει συναινέσει ο πληρωτής, σύμφωνα με το άρθρο 54, παράγραφος 1, της οδηγίας 2007/64. Κατά το εν λόγω δικαστήριο, η απαίτηση περί συγκατάθεσης προϋποθέτει την απόδειξη της ιδιότητας του προβαίνοντος στη δήλωση βούλησης την οποία βεβαιώνει η εντολή πληρωμής, δεδομένου ότι η απόδειξη αυτή συνδέεται με την εξακρίβωση της γνησιότητας της πράξης πληρωμής, ήτοι τη διαδικασία η οποία επιτρέπει στον πάροχο υπηρεσιών πληρωμών να επαληθεύει τη χρήση συγκεκριμένου μέσου πληρωμών, συμπεριλαμβανομένων των εξατομικευμένων στοιχείων ασφάλειάς του.
- 33 Επιπλέον, το ίδιο δικαστήριο επισημαίνει ότι, βάσει του άρθρου 59 της οδηγίας 2007/64, το βάρος αποδείξεως της εξακρίβωσης της γνησιότητας της πράξης πληρωμής φέρει ο οικείος πάροχος υπηρεσιών πληρωμών. Εν προκειμένω, εάν η Eurobank αποδείξει ότι προέβη σε εξακρίβωση της γνησιότητας του επίμαχου μέσου πληρωμών, διαπιστώνοντας το νομότυπο του επίμαχου στην υπόθεση της κύριας δίκης πληρεξουσίου εγγράφου, η συγκατάθεση του πληρωτή θα ήταν αποδεδειγμένη και οι πράξεις πληρωμής που διενεργήθηκαν με το μέσο αυτό θα θεωρούνταν «εγκεκριμένες», κατά την έννοια του άρθρου 54 της ίδιας οδηγίας.
- 34 Υπό τις συνθήκες αυτές, το *Apelativen sad – Sofia* (εφετείο Σόφιας, Βουλγαρία) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:
- «1) Αποτελεί το πληρεξούσιο με το οποίο ο πληρεξούσιος διαθέτει, μέσω εντολής πληρωμής, περιουσιακά στοιχεία για λογαριασμό του πληρωτή μέσο πληρωμών κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 23, της [οδηγίας 2007/64];
- 2) Εντάσσεται η επισημείωση που τίθεται από την αρμόδια αλλοδαπή αρχή δυνάμει της [Σύμβασης της Χάγης] στη διαδικασία εξακρίβωσης της γνησιότητας τόσο του μέσου πληρωμών όσο και της πράξεως πληρωμής κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 19, [της οδηγίας 2007/64,] σε συνδυασμό με το άρθρο 59, παράγραφος 1, της οδηγίας;
- 3) Εάν το μέσο πληρωμών (συμπεριλαμβανομένου του μέσου με το οποίο τρίτο πρόσωπο εξουσιοδοτείται να προβαίνει σε πράξεις διάθεσης για λογαριασμό του πληρωτή) είναι από τυπικής (εξωτερικής) απόψεως νομότυπο, μπορεί το εθνικό δικαστήριο να δεχθεί ότι η πράξη πληρωμής είναι εγκεκριμένη, δηλαδή ότι ο πληρωτής έχει συναινέσει στην εκτέλεσή της;»

Επί των προδικαστικών ερωτημάτων

Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

- 35 Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 4, σημείο 23, της οδηγίας 2007/64 έχει την έννοια ότι το πληρεξούσιο έγγραφο με το οποίο ο δικαιούχος τραπεζικού λογαριασμού εξουσιοδοτεί τον πληρεξούσιο να προβαίνει σε πράξη περιουσιακής διάθεσης από τον εν λόγω λογαριασμό, μέσω εντολής πληρωμής, συνιστά «μέσο πληρωμών» κατά την έννοια της ως άνω διάταξης.
- 36 Προκειμένου να δοθεί απάντηση στο ερώτημα αυτό, πρέπει κατ' αρχάς να υπομνησθεί ότι, κατά πάγια νομολογία, για τον προσδιορισμό του περιεχομένου μιας διάταξης του δικαίου της Ένωσης πρέπει να λαμβάνεται υπόψη όχι μόνον το γράμμα της, αλλά και το πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται και οι σκοποί που επιδιώκονται με τη ρύθμιση της οποίας αποτελεί μέρος (απόφαση της 13ης Ιουλίου 2023, G GmbH, C-134/22, EU:C:2023:567, σκέψη 25 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 37 Κατά το άρθρο 4, σημείο 23, της οδηγίας 2007/64 ως «μέσο πληρωμών», κατά την οδηγία, νοείται «κάθε εξατομικευμένος μηχανισμός ή/και σειρά διαδικασιών που έχει συμφωνηθεί μεταξύ του χρήστη υπηρεσιών πληρωμών και του παρόχου υπηρεσιών πληρωμών και τα οποία χρησιμοποιεί ο χρήστης υπηρεσιών πληρωμών προκειμένου να κινήσει εντολή πληρωμής».
- 38 Η ως άνω διάταξη, όπως προκύπτει από το γράμμα της, διακρίνει μεταξύ δύο κατηγοριών μέσων πληρωμών. Αφενός, αφορά τους εξατομικευμένους μηχανισμούς. Κατά τη νομολογία, για να χαρακτηριστεί εξατομικευμένο, ένα μέσο πληρωμών πρέπει να δίδει στον πάροχο υπηρεσιών πληρωμών τη δυνατότητα να επαληθεύει ότι η εντολή πληρωμής κινήθηκε από χρήστη ο οποίος έχει εξουσιοδοτηθεί επί τούτου (αποφάσεις της 9ης Απριλίου 2014, T-Mobile Austria, C-616/11, EU:C:2014:242, σκέψη 33, και της 11ης Νοεμβρίου 2020, DenizBank, C-287/19, EU:C:2020:897, σκέψη 70).
- 39 Αφετέρου, ο όρος «μέσο πληρωμών» καταλαμβάνει επίσης κάθε σειρά διαδικασιών που έχει συμφωνηθεί μεταξύ του χρήστη υπηρεσιών πληρωμών και του παρόχου υπηρεσιών πληρωμών.
- 40 Επιπλέον, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι η θέση σε εφαρμογή του εξατομικευμένου μηχανισμού και/ή της σειράς διαδικασιών πρέπει να παρέχει, αφ' εαυτής, τη δυνατότητα να κινήσει εντολή πληρωμής. Συναφώς, από το γράμμα των άρθρων 55 έως 57 της οδηγίας 2007/64 προκύπτει ότι το «μέσο πληρωμών» εκδίδεται και τίθεται στη διάθεση του χρήστη υπηρεσιών πληρωμών από τον πάροχο των εν λόγω υπηρεσιών. Εξάλλου, βάσει του άρθρου 2, παράγραφος 1, της οδηγίας 2007/64, σε συνδυασμό με το άρθρο 4, σημείο 3, και με το σημείο 5 του παραρτήματος αυτής, η οδηγία εφαρμόζεται στις υπηρεσίες πληρωμών οι οποίες περιλαμβάνουν κάθε μνημονευόμενη στο παράρτημα επιχειρηματική δραστηριότητα και, ειδικότερα, τυγχάνει εφαρμογής στην έκδοση ή/και απόκτηση μέσων πληρωμών.
- 41 Εν προκειμένω, πληρεξούσιο έγγραφο του δικαιούχου τραπεζικού λογαριασμού για την παροχή ειδικής και ρητής πληρεξουσιότητας προς τον πληρεξούσιο, το οποίο εξουσιοδοτεί τον τελευταίο να κινεί τον λογαριασμό αυτόν και, ως εκ τούτου, δημιουργεί έναν νομικό δεσμό αποκλειστικά και μόνο μεταξύ του δικαιούχου του λογαριασμού και του διοριζόμενου πληρεξουσίου του, όπως το επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης πληρεξούσιο έγγραφο, δεν μπορεί αυτό καθ' εαυτό, να θεωρηθεί ως δυνάμενο να κινήσει, μεμονωμένα, εντολή πληρωμής, κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 23, της οδηγίας 2007/64.

- 42 Κατά συνέπεια, πληρεξούσιο έγγραφο όπως το επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης, με το οποίο ο δικαιούχος τραπεζικού λογαριασμού εξουσιοδοτεί με μονομερή δικαιοπραξία τον πληρεξούσιο να προβαίνει σε πράξη περιουσιακής διάθεσης για λογαριασμό του, δεν συνιστά, θεωρούμενο μεμονωμένα, «μέσο πληρωμών», κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 23, της οδηγίας 2007/64.
- 43 Πάντως, από τις διευκρινίσεις που παρέσχε το αιτούν δικαστήριο προκύπτει ότι, υπό τις περιστάσεις της διαφοράς της κύριας δίκης, οι γενικοί όροι της σύμβασης ανοίγματος τρεχούμενου λογαριασμού που συνήφθη στις 22 Νοεμβρίου 2017 μεταξύ της Eurobank και του ενάγοντος της κύριας δίκης προέβλεπαν ρητώς τη δυνατότητα διενέργειας πράξεων διάθεσης όσον αφορά τον εν λόγω λογαριασμό από διοριζόμενο πληρεξούσιο στον οποίο έχει παρασχεθεί η σχετική εξουσία μέσω συμβολαιογραφικού πληρεξουσίου εγγράφου το οποίο περιέχει ρητή δήλωση βουλήσεως για τη διενέργεια πράξεων διάθεσης των κεφαλαίων του λογαριασμού.
- 44 Επομένως, υπό την επιφύλαξη των εξακριβώσεων στις οποίες οφείλει να προβεί το αιτούν δικαστήριο, προκύπτει ότι, υπό περιστάσεις όπως αυτές της διαφοράς της κύριας δίκης, η χρήση τέτοιου πληρεξουσίου εγγράφου, σε συνδυασμό με εντολή πληρωμής που εκδόθηκε από τον διορισθέντα με το εν λόγω έγγραφο πληρεξούσιο, μπορεί να αποτελεί μέρος μιας «σειράς διαδικασιών» που έχει συμφωνηθεί μεταξύ του χρήστη και του παρόχου των υπηρεσιών πληρωμών, την οποία ο χρήστης μπορεί να χρησιμοποιήσει για να κινήσει εντολή πληρωμής, κατά την έννοια του άρθρου 4, σημείο 23, της οδηγίας 2007/64.
- 45 Συνεπώς, όπως επισήμανε κατ' ουσίαν ο γενικός εισαγγελέας στα σημεία 49 έως 51 των προτάσεων του, διαπιστώνεται ότι ένα πληρεξούσιο έγγραφο το οποίο χορηγήθηκε από τον δικαιούχο τραπεζικού λογαριασμού, σε συνδυασμό με εντολή πληρωμής που εκδόθηκε από τον διορισθέντα με το εν λόγω έγγραφο πληρεξούσιο του δικαιούχου, μπορεί να αποτελεί στοιχείο της σειράς διαδικασιών που συμφωνήθηκε μεταξύ του παρόχου και του χρήστη των υπηρεσιών πληρωμών για την κίνηση εντολής πληρωμής κατά την έννοια της προαναφερθείσας διατάξεως.
- 46 Συναφώς, πρέπει ακόμη να υπογραμμιστεί ότι συμβατική ρήτρα η οποία επιτρέπει τη χρήση πληρεξουσίου εγγράφου στο πλαίσιο σειράς διαδικασιών η οποία συνιστά μέσο πληρωμών δεν μπορεί να μειώσει το υψηλό επίπεδο του ελέγχου που οφείλει να διενεργεί ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών όσον αφορά την έγκριση της πράξης πληρωμής. Στο πλαίσιο του ελέγχου αυτού, ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών θα μπορούσε, μεταξύ άλλων, να κληθεί να εξακριβώσει, υπό το πρίσμα των εφαρμοστέων εθνικών κανόνων, την αποδεικτική αξία του πληρεξουσίου εγγράφου και την ταυτότητα του προσώπου που εμφανίζεται ως πληρεξούσιος, επικαλούμενος το εν λόγω πληρεξούσιο έγγραφο προκειμένου να κινήσει εντολή πληρωμής.
- 47 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, στο πρώτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 4, σημείο 23, της οδηγίας 2007/64 έχει την έννοια ότι το πληρεξούσιο έγγραφο με το οποίο ο δικαιούχος τραπεζικού λογαριασμού εξουσιοδοτεί τον πληρεξούσιο να προβαίνει σε πράξη περιουσιακής διάθεσης από τον εν λόγω λογαριασμό, μέσω εντολής πληρωμής, δεν συνιστά, αυτό καθεαυτό, «μέσο πληρωμών» κατά την έννοια της εν λόγω διάταξης. Εντούτοις, είναι δυνατόν να χαρακτηριστεί ως «μέσο πληρωμών» μια σειρά διαδικασιών που έχει συμφωνηθεί μεταξύ του δικαιούχου του λογαριασμού και του παρόχου υπηρεσιών πληρωμών η οποία παρέχει στον πληρεξούσιο που έχει διορισθεί με το εν λόγω πληρεξούσιο έγγραφο τη δυνατότητα να κινήσει εντολή πληρωμής από τον λογαριασμό.

Επί του δευτέρου και του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος

- 48 Προκαταρκτικώς, υπενθυμίζεται ότι, στο πλαίσιο της διαδικασίας συνεργασίας μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων και του Δικαστηρίου, στο Δικαστήριο απόκειται να δώσει στον εθνικό δικαστή χρήσιμη απάντηση η οποία να του παρέχει τη δυνατότητα να επιλύσει τη διαφορά της οποίας έχει επιληφθεί. Υπό το πρίσμα αυτό, το Δικαστήριο μπορεί να αναδιατυπώσει, εφόσον είναι αναγκαίο, τα προδικαστικά ερωτήματα που του υποβάλλονται (απόφαση της 25ης Ιανουαρίου 2024, *Parchetul de pe lângă Curtea de Apel Craiova κ.λπ.*, C-58/22, EU:C:2024:70, σκέψη 44 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Επιπλέον, το Δικαστήριο ενδέχεται να χρειαστεί να ερμηνεύσει διατάξεις του δικαίου της Ένωσης των οποίων δεν έγινε μνεία στο ερώτημα του εθνικού δικαστηρίου, συνάγοντας, ιδίως από το σκεπτικό της αποφάσεως περί παραπομπής, τα στοιχεία του δικαίου της Ένωσης που χρήζουν ερμηνείας, λαμβανομένου υπόψη του αντικειμένου της διαφοράς (πρβλ. απόφαση της 5ης Δεκεμβρίου 2023, *Nordic Info*, C-128/22, EU:C:2023:951, σκέψη 99 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 49 Εν προκειμένω, επισημαίνεται ότι το γράμμα του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος μνημονεύει, μεταξύ άλλων, τη Σύμβαση της Χάγης, στην οποία η Ευρωπαϊκή Ένωση δεν είναι συμβαλλόμενο μέρος και η οποία δεν περιέχει ρήτρα απονέμουσα αρμοδιότητα στο Δικαστήριο.
- 50 Πλην όμως, κατά πάγια νομολογία, η εξουσία του Δικαστηρίου να προβαίνει σε ερμηνεία με προδικαστικές αποφάσεις, όπως απορρέει από το άρθρο 267 ΣΛΕΕ, καλύπτει μόνον τους κανόνες που ανήκουν στο δίκαιο της Ένωσης. Ειδικότερα, όσον αφορά τις διεθνείς συμφωνίες, δεν αμφισβητείται ότι οι συμφωνίες τις οποίες συνάπτει η Ένωση αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα της έννομης τάξεως της Ένωσης και συνεπώς μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο αιτήσεως προδικαστικής αποφάσεως. Αντιθέτως, το Δικαστήριο δεν είναι, κατ' αρχήν, αρμόδιο να ερμηνεύσει, στο πλαίσιο διαδικασίας εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως, διεθνείς συμφωνίες συναφθείσες μεταξύ κρατών μελών και τρίτων κρατών (απόφαση της 17ης Ιουλίου 2014, *Qurbani*, C-481/13, EU:C:2014:2101, σκέψεις 21 και 22 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 51 Το Δικαστήριο είναι αρμόδιο να ερμηνεύσει διεθνή σύμβαση η οποία δεν συνήφθη από την Ένωση μόνον οσάκις και στο μέτρο που η Ένωση ανέλαβε τις αρμοδιότητες που ασκούσαν προηγουμένως τα κράτη μέλη στον τομέα εφαρμογής της διεθνούς αυτής συμβάσεως και εφόσον, κατά συνέπεια, οι διατάξεις της εν λόγω συμβάσεως έχουν ως αποτέλεσμα να δεσμεύουν την Ένωση (απόφαση της 17ης Ιουλίου 2014, *Qurbani*, C-481/13, EU:C:2014:2101, σκέψη 23 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).
- 52 Εν προκειμένω, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 72 των προτάσεών του, το δίκαιο της Ένωσης δεν περιέχει ειδικές διατάξεις σχετικά με την επικύρωση πληρεξουσίου εγγράφου για τη διαχείριση λογαριασμού πληρωμών. Επομένως, το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να ερμηνεύσει απευθείας τους κανόνες που αφορούν την επισημείωση που επιθέτει σε ένα τέτοιο πληρεξούσιο αρμόδια αλλοδαπή αρχή κατ' εφαρμογήν της Συμβάσεως της Χάγης. Εντούτοις, τίποτα δεν εμποδίζει το Δικαστήριο, κατά την ερμηνεία των διατάξεων της οδηγίας 2007/64, να διευκρινίσει αν μια πράξη πληρωμής η οποία εκτελέστηκε από τον πάροχο υπηρεσιών πληρωμών βάσει συμβολαιογραφικού πληρεξουσίου στο οποίο έχει επιτεθεί η επισημείωση που προβλέπεται στη Σύμβαση της Χάγης πρέπει να θεωρείται εγκεκριμένη ή όχι.
- 53 Συναφώς, όπως προκύπτει από τη σκέψη 44 της παρούσας αποφάσεως, ένα πληρεξούσιο όπως το επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης συνιστά απλώς ένα στοιχείο της σειράς διαδικασιών που έχει συμφωνηθεί μεταξύ του χρήστη και του παρόχου των υπηρεσιών πληρωμών το οποίο χρησιμοποιεί ο χρήστης των υπηρεσιών πληρωμών προκειμένου να κινήσει εντολή πληρωμής.

Εντούτοις, το αιτούν δικαστήριο, όπως προκύπτει από τις διευκρινίσεις που παρέσχε, διερωτάται με το δεύτερο και το τρίτο προδικαστικό ερώτημα υπό ποιες προϋποθέσεις η χρήση ενός τέτοιου πληρεξουσίου εγγράφου, σε συνδυασμό με την εντολή πληρωμής που εκδίδει ο πληρεξούσιος, μπορεί να πιστοποιήσει τη «συγκατάθεση» του δικαιούχου του οικείου τραπεζικού λογαριασμού.

- 54 Κατά συνέπεια, το περιεχόμενο των ως άνω προδικαστικών ερωτημάτων πρέπει να επεκταθεί στην ερμηνεία του άρθρου 54, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2007/64, οι διατάξεις του οποίου διέπουν το ζήτημα της συγκατάθεσης σε πράξη πληρωμής. Επιπλέον, δεδομένου ότι στο πλαίσιο του τρίτου προδικαστικού ερωτήματος το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν, προκειμένου να αποδειχθεί ότι ο πληρωτής έχει συναινέσει στην πράξη πληρωμής, αρκεί το μέσο πληρωμής να είναι εξωτερικά νομότυπο, απαιτείται επίσης η ερμηνεία του άρθρου 59, παράγραφος 2, της οδηγίας, στο οποίο διατυπώνεται κανόνας σχετικά με τον αναγκαίο για τη διαπίστωση της ύπαρξης μιας τέτοιας συγκατάθεσης βαθμό αποδείξεως. Τέλος, δεδομένου ότι, όπως εκτίθεται στις σκέψεις 57 έως 59 της παρούσας αποφάσεως, οι διατάξεις της οδηγίας 2007/64 τις οποίες αφορούν τα εν λόγω προδικαστικά ερωτήματα αποτελούν, δυνάμει του άρθρου 86, παράγραφος 1, αυτής, αντικείμενο πλήρους εναρμόνισης, πρέπει να γίνει δεκτό ότι τα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα αφορούν και τη διάταξη αυτή.
- 55 Κατά συνέπεια, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, με το δεύτερο και το τρίτο προδικαστικό ερώτημα, τα οποία πρέπει να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί αν το άρθρο 54, παράγραφοι 1 και 2, το άρθρο 59, παράγραφοι 1 και 2, καθώς και το άρθρο 86, παράγραφος 1, της οδηγίας 2007/64, έχουν την έννοια ότι, όταν μια πράξη πληρωμής έχει εκτελεστεί βάσει συμβολαιογραφικού πληρεξουσίου εγγράφου του δικαιούχου του τραπεζικού λογαριασμού, το οποίο φέρει επισημείωση, ο δε δικαιούχος του λογαριασμού αμφισβητεί το κύρος του πληρεξουσίου εγγράφου και, ως εκ τούτου, τη συγκατάθεσή του για την πράξη πληρωμής, το γεγονός ότι το πληρεξούσιο έγγραφο, από εξωτερικής απόψεως, φαίνεται νομότυπο αρκεί προκειμένου να θεωρηθεί ότι η πράξη πληρωμής είναι εγκεκριμένη.
- 56 Πρώτον, επισημαίνεται ότι το αιτούν δικαστήριο φαίνεται να θεωρεί ότι, αναλόγως των απαντήσεων του Δικαστηρίου στα υποβληθέντα προδικαστικά ερωτήματα, θα μπορούσε, προκειμένου να εκτιμήσει την ευθύνη του παρόχου υπηρεσιών πληρωμών, να συναγάγει από τις απαντήσεις αυτές συμπεράσματα όσον αφορά την εφαρμογή του άρθρου 75, παράγραφος 2, του ZZD, με το οποίο θεσπίζεται το γενικό καθεστώς ευθύνης για την εκπλήρωση υποχρεώσεων –με βάση την αρχή της καλής πίστωσης του οφειλέτη– και στο οποίο προβλέπεται ότι ο οφειλέτης απαλλάσσεται, εάν εκπληρώσει καλόπιστα υποχρέωση έναντι προσώπου το οποίο, βάσει σαφών περιστάσεων, φαίνεται εξουσιοδοτημένο να δεχθεί την εκπλήρωση.
- 57 Πρέπει να υπομνησθεί ότι το καθεστώς ευθύνης των παρόχων υπηρεσιών πληρωμών για μη εγκεκριμένες ή εσφαλμένες πράξεις, το οποίο προβλέπεται στο άρθρο 60, παράγραφος 1, και στα άρθρα 58 και 59 της οδηγίας 2007/64, έχει πλήρως εναρμονισθεί, δυνάμει του άρθρου 86, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας. Τούτο συνεπάγεται ότι δεν συμβιβάζονται με την εν λόγω οδηγία ούτε ένα παράλληλο καθεστώς ευθύνης βάσει της ίδιας γενεσιουργού αιτίας ούτε ένα συρρέον καθεστώς ευθύνης το οποίο θα επέτρεπε στον χρήστη υπηρεσιών πληρωμών να επικαλεσθεί την ύπαρξη τέτοιας ευθύνης βάσει άλλης γενεσιουργού αιτίας. Συνακόλουθα, η συνύπαρξη του καθεστώτος ευθύνης των παρόχων υπηρεσιών πληρωμών για τις μη εγκεκριμένες ή εσφαλμένες πράξεις το οποίο θεσπίζει η οδηγία 2007/64 με ένα προβλεπόμενο από το εθνικό δίκαιο εναλλακτικό καθεστώς ευθύνης, το οποίο στηρίζεται στα ίδια πραγματικά περιστατικά και στην ίδια βάση, είναι δυνατή μόνον υπό την προϋπόθεση ότι το εναλλακτικό καθεστώς δεν θίγει

το κατά τα ως άνω εναρμονισμένο καθεστώς καθώς και τους σκοπούς και την πρακτική αποτελεσματικότητα της οδηγίας (πρβλ. απόφαση της 16ης Μαρτίου 2023, Beobank, C-351/21, EU:C:2023:215, σκέψεις 37 και 38).

- 58 Ως εκ τούτου, όπως επισήμανε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 99 των προτάσεών του, τα κράτη μέλη δεν μπορούν να μετριάσουν την αυστηρότητα του εναρμονισμένου καθεστώτος ευθύνης των παρόχων υπηρεσιών πληρωμών για μη εγκεκριμένες ή εσφαλμένες πράξεις πληρωμών το οποίο θεσπίζει η οδηγία 2007/64 μέσω της εφαρμογής εθνικών διατάξεων οι οποίες προβλέπουν μειωμένη ευθύνη των εν λόγω παρόχων.
- 59 Το ίδιο συμπέρασμα ισχύει και για τις διατάξεις σχετικά με την εκ μέρους του πληρωτή συγκατάθεση και άρση της συγκατάθεσης για την πράξη πληρωμής, οι οποίες προβλέπονται στο άρθρο 54 της οδηγίας 2007/64/ΕΚ. Συγκεκριμένα, όπως και τα άρθρα 58 έως 60 της οδηγίας αυτής, το άρθρο 54 δεν συγκαταλέγεται στις διατάξεις για την εφαρμογή των οποίων το άρθρο 86, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας καταλείπει περιθώριο εκτιμής στα κράτη μέλη (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 2ας Σεπτεμβρίου 2021, CRCAM, C-337/20, EU:C:2021:671, σκέψη 41).
- 60 Δεύτερον, υπενθυμίζεται ότι από την παράγραφο 1 του άρθρου 59 της οδηγίας 2007/64, το οποίο φέρει τον τίτλο «Στοιχεία που τεκμηριώνουν τη γνησιότητα και την εκτέλεση πράξεων πληρωμών», προκύπτει ότι, εφόσον ο χρήστης υπηρεσιών πληρωμών αρνείται ότι έχει εγκρίνει εκτελεσθείσα πράξη πληρωμής ή ισχυρίζεται ότι η πράξη πληρωμής δεν εκτελέστηκε σωστά, ο πάροχος των υπηρεσιών πληρωμών οφείλει να αποδείξει ότι εξακριβώθηκε η γνησιότητα της πράξης πληρωμής, ότι αυτή καταγράφηκε επακριβώς και καταχωρίστηκε στους λογαριασμούς.
- 61 Επιπλέον, από το άρθρο 59, παράγραφος 2, της οδηγίας 2007/64 προκύπτει ότι, όταν ο χρήστης υπηρεσιών πληρωμών αρνείται ότι έχει εγκρίνει εκτελεσθείσα πράξη πληρωμής, η χρήση ενός μέσου πληρωμών που έχει καταγραφεί από τον πάροχο υπηρεσιών πληρωμών δεν αποτελεί αναγκαστικά, αφ' εαυτής, επαρκή απόδειξη του ότι ο πληρωτής είχε εγκρίνει την πράξη πληρωμής.
- 62 Τέλος, από το άρθρο 54, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 2007/64 προκύπτει ότι, ελλείψει συγκατάθεσης του πληρωτή για την εκτέλεση της πράξης πληρωμής, η οποία συγκατάθεση πρέπει να παρέχεται υπό τη μορφή που συμφωνήθηκε μεταξύ του πληρωτή και του παρόχου υπηρεσιών πληρωμών, η πράξη πληρωμής θεωρείται μη εγκεκριμένη.
- 63 Από τις διατάξεις αυτές συνάγεται ότι εναπόκειται στον πάροχο υπηρεσιών πληρωμών να αποδείξει ότι ο χρήστης των υπηρεσιών αυτών ενέκρινε την πράξη πληρωμής δίδοντας τη σχετική συγκατάθεση υπό τη μορφή που συμφωνήθηκε μεταξύ των μερών.
- 64 Η προαναφερθείσα κατανομή του βάρους αποδείξεως, το οποίο φέρει ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών, επιβεβαιώνεται από την υποχρέωση που υπέχει ο πάροχος προς εξακρίβωση της γνησιότητας της πράξης πληρωμής. Πράγματι, κατά το άρθρο 4, σημείο 19, της οδηγίας 2007/64, «εξακρίβωση γνησιότητας» είναι η διαδικασία που επιτρέπει στον πάροχο υπηρεσιών πληρωμών να επαληθεύει «τη χρήση συγκεκριμένου μέσου πληρωμών, συμπεριλαμβανομένων των εξατομικευμένων στοιχείων ασφάλειάς του».

- 65 Όσον αφορά την έννοια της φράσης «χρήση συγκεκριμένου μέσου πληρωμών», διαπιστώνεται ότι από το άρθρο 55, παράγραφος 1, της οδηγίας 2007/64 προκύπτει ότι ένα μέσο πληρωμών μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την παροχή της συγκατάθεσης του χρήστη για την εκτέλεση πράξης πληρωμής.
- 66 Υπό τις συνθήκες αυτές, όπως επισημαίνει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, από τον συνδυασμό όλων των ανωτέρω διατάξεων προκύπτει ότι η βαρύνουσα τον πάροχο υπηρεσιών πληρωμών υποχρέωση εξακρίβωσης της γνησιότητας μιας πράξης πληρωμής αποσκοπεί στην επαλήθευση της χρήσης του μέσου πληρωμών προκειμένου να αποδειχθεί ότι ο χρήστης των εν λόγω υπηρεσιών έχει συναινέσει να εκτελεστεί η εν λόγω πράξη πληρωμής, η οποία, ως εκ τούτου, μπορεί να θεωρηθεί εγκεκριμένη.
- 67 Εν προκειμένω, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται αν η επίδειξη αντιγράφου του επίμαχου στην υπόθεση της κύριας δίκης πληρεξουσίου, το οποίο φέρει επισημείωση επιτεθείσα από την αρμόδια αρχή άλλου κράτους, συμβαλλομένου μέρους στη Σύμβαση της Χάγης, και το οποίο, ως εκ τούτου, το αιτούν δικαστήριο θεωρεί ως, από εξωτερικής απόψεως, νομότυπο, αρκεί αφ' εαυτής για να θεωρηθεί ότι ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών απέδειξε, προκειμένου να μη στοιχειοθετηθεί δική του ευθύνη, ότι η επίμαχη πράξη πληρωμής ήταν εγκεκριμένη, ήτοι ότι ο χρήστης των υπηρεσιών πληρωμών είχε συναινέσει να εκτελεστεί η εν λόγω πράξη.
- 68 Συναφώς, πρέπει να παρατηρηθεί, όπως επισήμανε, κατ' ουσίαν, ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 87 των προτάσεών του, ότι το εναρμονισμένο καθεστώς ευθύνης των παρόχων υπηρεσιών πληρωμών για τις μη εγκεκριμένες ή εσφαλμένες πράξεις, το οποίο προβλέπεται στο άρθρο 60, παράγραφος 1, και στα άρθρα 58 και 59 της οδηγίας 2007/64, στηρίζεται σε τρία ουσιώδη και αλληλένδετα στοιχεία, ήτοι, στην υποχρέωση γνωστοποιήσεως που υπέχει ο χρήστης των υπηρεσιών πληρωμών, στην κατανομή του βάρους αποδείξεως στον πάροχο των υπηρεσιών αυτών και, τέλος, ελλείψει αποδείξεως, στην ευθύνη του παρόχου των υπηρεσιών αναλόγως του αν η επίμαχη πράξη είναι εσφαλμένη ή μη εγκεκριμένη.
- 69 Το άρθρο 59 της οδηγίας 2007/64 εισάγει στο εν λόγω εναρμονισμένο καθεστώς ευθύνης λόγω μη εγκεκριμένων ή εσφαλμένων πράξεων έναν κανόνα κατανομής του βάρους αποδείξεως ο οποίος ευνοεί τον χρήστη των υπηρεσιών πληρωμών. Κατ' ουσίαν, το βάρος αποδείξεως φέρει ο πάροχος των υπηρεσιών πληρωμών, ο οποίος πρέπει να αποδεικνύει ότι εξακριβώθηκε η γνησιότητα της πράξης πληρωμής και ότι αυτή καταγράφηκε επακριβώς και καταχωρίστηκε στους λογαριασμούς. Στην πράξη, η προβλεπόμενη στο άρθρο 59 κατανομή του βάρους αποδείξεως συνεπάγεται ότι, εφόσον η γνωστοποίηση του άρθρου 58 της οδηγίας πραγματοποιήθηκε εντός της προβλεπόμενης στη διάταξη αυτή προθεσμίας, ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών υπέχει υποχρέωση άμεσης επιστροφής του σχετικού ποσού, σύμφωνα με το άρθρο 60, παράγραφος 1, της εν λόγω οδηγίας (απόφαση της 2ας Σεπτεμβρίου 2021, CRCAM, C-337/20, EU:C:2021:671, σκέψη 40).
- 70 Όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 63 της παρούσας αποφάσεως, από τα άρθρα 54, παράγραφοι 1 και 2, και το άρθρο 59, παράγραφος 1, της οδηγίας 2007/64 προκύπτει ότι εναπόκειται στον εν λόγω πάροχο να αποδείξει ότι προέβη πράγματι σε εξακρίβωση της γνησιότητας της επίμαχης πράξης πληρωμής και ότι ο χρήστης των υπηρεσιών πληρωμών έχει δώσει τη σχετική συγκατάθεση υπό τη μορφή που συμφωνήθηκε μεταξύ των μερών. Επομένως, το βάρος αποδείξεως που απορρέει για τον πάροχο αυτόν είναι, όπως υπογράμμισε ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 98 των προτάσεών του, επαχθές.

- 71 Κατά τα λοιπά, επιβάλλεται η διαπίστωση, στην οποία προέβη και ο γενικός εισαγγελέας στο σημείο 63 των προτάσεων του, ότι το πληρεξούσιο έγγραφο είναι ένα από τα νομικά μέσα με τα οποία ο χρήστης υπηρεσιών πληρωμών μπορεί να δηλώσει τη συγκατάθεσή του για την πραγματοποίηση πράξεων πληρωμής από τον λογαριασμό του, διενεργούμενων από τον πληρεξούσιό του εντός των ορίων της σχετικής εντολής. Επομένως, ο έλεγχος της τυπικής νομιμότητας ενός τέτοιου πληρεξουσίου εγγράφου μπορεί, κατά περίπτωση, να αποτελεί μέρος της διαδικασίας εξακρίβωσης της γνησιότητας ενός μέσου πληρωμών, στοιχείο της οποίας είναι το εν λόγω πληρεξούσιο και, ως εκ τούτου, να αποτελεί ένα από τα στοιχεία που επιτρέπουν στον πάροχο υπηρεσιών να αποδείξει ότι ο χρήστης έδωσε πράγματι τη συγκατάθεσή του στην πράξη πληρωμής την οποία ο χρήστης αμφισβητεί.
- 72 Βεβαίως, όπως ορθώς υποστήριξαν η Βουλγαρική Κυβέρνηση και η Επιτροπή, οι μέθοδοι απόδειξης με τις οποίες μπορεί να τεκμηριωθεί ότι ο χρήστης των υπηρεσιών πληρωμών «έχει εγκρίνει» την επίμαχη πράξη πληρωμής, κατά την έννοια των άρθρων 54 και 59 της οδηγίας 2007/64, και, ειδικότερα, η διαδικασία βάσει της οποίας χωρεί η εξακρίβωση της γνησιότητας του πληρεξουσίου εγγράφου, δεν έχουν εναρμονιστεί με την οδηγία αυτή και, ως εκ τούτου, διέπονται από το εθνικό δίκαιο.
- 73 Πρώτον, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 61 της παρούσας αποφάσεως, κατά το άρθρο 59, παράγραφος 2, της οδηγίας 2007/64, όταν ο χρήστης υπηρεσιών πληρωμών αρνείται ότι έχει εγκρίνει εκτελεσθείσα πράξη πληρωμής, όπως συμβαίνει στην υπόθεση της κύριας δίκης, η χρήση ενός μέσου πληρωμών που έχει καταγραφεί από τον πάροχο υπηρεσιών πληρωμών δεν αποτελεί αναγκαστικά, αφ' εαυτής, επαρκή απόδειξη του ότι ο πληρωτής είχε εγκρίνει την πράξη πληρωμής.
- 74 Δεύτερον, δεδομένου ότι η οδηγία 2007/64 επιδιώκει, όπως υπομνήσθηκε στις σκέψεις 57 έως 59 της παρούσας αποφάσεως, την πλήρη εναρμόνιση των ζητημάτων που ρυθμίζει, πρέπει να γίνει δεκτό ότι η προβλεπόμενη στο άρθρο 54, παράγραφος 2, της εν λόγω οδηγίας προϋπόθεση, κατά την οποία η συγκατάθεση για την εκτέλεση πράξης πληρωμής πρέπει να παρέχεται υπό τη μορφή που συμφωνήθηκε μεταξύ του χρήστη υπηρεσιών πληρωμών και του παρόχου των εν λόγω υπηρεσιών, συνιστά οπωσδήποτε απαίτηση την οποία τα κράτη μέλη οφείλουν να θέτουν σε εφαρμογή, χωρίς να μπορούν να παρεκκλίνουν από αυτήν. Από την όλη οικονομία του άρθρου 54 δεν μπορεί εξάλλου να συναχθεί ότι ο νομοθέτης της Ένωσης, προβλέποντας επακριβώς την εν λόγω απαίτηση κατά την οποία, ελλείψει τέτοιας συγκατάθεσης, η επίμαχη πράξη πληρωμής θεωρείται μη εγκεκριμένη, αποσκοπούσε μόνον να περιορίζεται η διαπίστωση της έγκρισης πληρωμής στον έλεγχο της τυπικής νομιμότητας των νομικών πράξεων που χρησιμοποιήθηκαν για την παροχή της σχετικής συγκατάθεσης.
- 75 Τρίτον, κατά το άρθρο 86, παράγραφος 3, της οδηγίας 2007/64, τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι πάροχοι υπηρεσιών πληρωμών να μην παρεκκλίνουν, εις βάρος των χρηστών των υπηρεσιών πληρωμών, από τις διατάξεις του εθνικού δικαίου οι οποίες εφαρμόζουν τις διατάξεις της εν λόγω οδηγίας ή αντιστοιχούν προς αυτές.
- 76 Εξάλλου, πρέπει να υπογραμμιστεί ότι, κατά την αιτιολογική σκέψη 33, τρίτη περίοδος, της οδηγίας 2007/64, όλοι οι συμβατικοί όροι και οι όροι παροχής και χρήσης μέσου πληρωμών που θα συνεπάγονταν μείωση του βάρους της απόδειξης έναντι του εκδότη, θα πρέπει να θεωρούνται άκυροι.

- 77 Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, το γεγονός ότι οι επίμαχες πράξεις πληρωμής κινήθηκαν από πληρεξούσιο ο οποίος διέθετε πληρεξούσιο έγγραφο στο οποίο είχε επιτεθεί επισημείωση από την αρμόδια αρχή αλλοδαπού κράτους δεν μπορεί να προβληθεί λυσιτελώς από τον πάροχο των εν λόγω υπηρεσιών προς ελάφρυνση της υποχρέωσης που υπέχει να αποδείξει ότι η πράξη πληρωμής ήταν εγκεκριμένη.
- 78 Επομένως, όταν, όπως συμβαίνει στην υπόθεση της κύριας δίκης, ο χρήστης της υπηρεσίας πληρωμών αμφισβητεί τη γνησιότητα του πληρεξουσίου εγγράφου το οποίο του αντιτάσσεται και αρνείται ότι έχει εγκρίνει τις εκτελεσθείσες πράξεις πληρωμής, ο απλός έλεγχος της τυπικής νομιμότητας του πληρεξουσίου εγγράφου δεν αρκεί προκειμένου να αποδειχθεί ότι οι εκτελεσθείσες πράξεις έχουν εγκριθεί και, ως εκ τούτου, προκειμένου ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών να απαλλαγεί από την αυξημένη ευθύνη που υπέχει, χωρίς ο εν λόγω πάροχος να αποδείξει ότι ο χρήστης των υπηρεσιών πληρωμών έχει συναινέσει δεόντως, μέσω του εν λόγω πληρεξουσίου εγγράφου, σύμφωνα με τη συμφωνηθείσα μεταξύ τους διαδικασία για την παροχή της σχετικής συγκατάθεσης, στις εν λόγω πράξεις.
- 79 Η ως άνω διαπίστωση επιρρωννύεται από τους σκοπούς που επιδιώκει η οδηγία 2007/64. Συγκεκριμένα, από τις αιτιολογικές σκέψεις 1 έως 4 της οδηγίας, μεταξύ άλλων, προκύπτει ότι επιδίωξη του νομοθέτη της Ένωσης ήταν η δημιουργία μιας ενιαίας αγοράς στον τομέα των υπηρεσιών πληρωμών, με την αντικατάσταση των υφιστάμενων εθνικών συστημάτων, των οποίων η συνύπαρξη δημιουργούσε σύγχυση και ανασφάλεια δικαίου, από ένα εναρμονισμένο νομικό πλαίσιο το οποίο καθορίζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των χρηστών και των παρόχων υπηρεσιών πληρωμών (απόφαση της 2ας Σεπτεμβρίου 2021, CRCAM, C-337/20, EU:C:2021:671, σκέψη 44). Εξάλλου, η ερμηνεία αυτή συνάδει με τον σκοπό για τον οποίο γίνεται λόγος στις αιτιολογικές σκέψεις 21 και 22 της οδηγίας 2007/64, ήτοι την προστασία των χρηστών των υπηρεσιών πληρωμών, και πιο συγκεκριμένα των καταναλωτών (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 25ης Ιανουαρίου 2017, BAWAG, C-375/15, EU:C:2017:38, σκέψη 45).
- 80 Πράγματι, η απαίτηση περί εξακρίβωσης της γνησιότητας των μέσων πληρωμών, κατά την οποία λαμβάνεται υπόψη η διαδικασία που έχει συμφωνηθεί μεταξύ του χρήστη υπηρεσιών πληρωμών και του παρόχου των εν λόγω υπηρεσιών για την παροχή της συγκατάθεσης του χρήστη και η οποία, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να περιορίζεται στον έλεγχο της αμιγώς τυπικής νομιμότητας των νομικών πράξεων που χρησιμοποιούνται για την παροχή της συγκατάθεσης αυτής, είναι αναγκαία για τη διασφάλιση της ομαλής λειτουργίας της ενιαίας αγοράς υπηρεσιών πληρωμών, δεδομένου ότι η απαίτηση αυτή διασφαλίζει ένα επαρκές επίπεδο ασφάλειας δικαίου και προστασίας των χρηστών υπηρεσιών πληρωμών.
- 81 Υπό τις συνθήκες αυτές, απόκειται στο αιτούν δικαστήριο να εξετάσει αν ο πάροχος των υπηρεσιών πληρωμών απέδειξε, λαμβανομένου υπόψη του βάρους αποδείξεως που φέρει βάσει του άρθρου 59, παράγραφος 1, της οδηγίας 2007/64, ότι ο χρήστης των εν λόγω υπηρεσιών είχε δώσει τη συγκατάθεσή του, υπό τη μορφή που συμφωνήθηκε μεταξύ τους, για την εκτέλεση των επίμαχων στην υπόθεση της κύριας δίκης πράξεων πληρωμής.
- 82 Συναφώς, υπό την επιφύλαξη των εξακριβώσεων στις οποίες οφείλει να προβεί το αιτούν δικαστήριο, οι ρήτρες V.22 και V.25 της συναφθείσας μεταξύ του χρήστη και του παρόχου υπηρεσιών πληρωμών συμβάσεως-πλαισίου φαίνεται να επιβάλλουν, σε περίπτωση που πληρεξούσιος προβεί σε πράξη διάθεσης, την εκ μέρους του τελευταίου επίδειξη του πρωτοτύπου του πληρεξουσίου εγγράφου που του έχει χορηγηθεί, το οποίο πρέπει να είναι

υπογεγραμμένο, δεδομένου ότι ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών υποχρεούται να προβαίνει σε έλεγχο της τυπικής νομιμότητας των πληρεξουσίων εγγράφων που του επιδεικνύονται, καθώς και των υπογραφών που φέρουν τα πληρεξούσια αυτά.

- 83 Πλην όμως, εν προκειμένω, το επίμαχο στην υπόθεση της κύριας δίκης πληρεξούσιο δεν φαίνεται να πληροί τις ως άνω συμβατικές απαιτήσεις, δεδομένου ότι από την απόφαση περί παραπομπής φαίνεται να προκύπτει ότι επρόκειτο απλώς για αντίγραφο, το οποίο, επιπλέον, δεν έφερε την υπογραφή του εντολέα, ήτοι του χρήστη των επίμαχων υπηρεσιών πληρωμών, στοιχείο το οποίο οφείλει πάντως το αιτούν δικαστήριο να εξακριβώσει.
- 84 Εξάλλου, και εν πάση περιπτώσει, όπως προκύπτει από τη σκέψη 78 της παρούσας αποφάσεως, η προσκόμιση ειδικού πληρεξουσίου εγγράφου του δικαιούχου του λογαριασμού πληρωμών με το οποίο εξουσιοδοτείται ο πληρεξούσιος να κινεί τραπεζικό λογαριασμό, πληρεξουσίου εγγράφου η χρήση του οποίου έχει συμφωνηθεί σε σύμβαση-πλαίσιο, δεν απαλλάσσει τον πάροχο των υπηρεσιών πληρωμών από την υποχρέωσή του να προβαίνει στην επαλήθευση της χρήσης των μέσων πληρωμών και στην εξακρίβωση της γνησιότητας των πράξεως πληρωμής, κατά τη διαδικασία που συμφωνήθηκε μεταξύ του πληρωτή και του παρόχου των υπηρεσιών πληρωμών για την παροχή της σχετικής συγκατάθεσης. Επομένως, και όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 46 της παρούσας αποφάσεως, συμβατική ρήτρα η οποία επιτρέπει τη χρήση πληρεξουσίου εγγράφου στο πλαίσιο σειράς διαδικασιών που συνιστά εξατομικευμένο μέσο πληρωμών δεν μπορεί να μειώσει το υψηλό επίπεδο του ελέγχου της έγκρισης της πράξεως πληρωμής τον οποίο οφείλει να διενεργεί ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών.
- 85 Τέλος, υπενθυμίζεται ότι, κατά το άρθρο 61, παράγραφος 2, της οδηγίας 2007/64, ο πληρωτής ευθύνεται για όλες τις ζημίες που σχετίζονται με μη εγκεκριμένες πράξεις πληρωμών, εφόσον οι ζημίες αυτές οφείλονται στο γεγονός ότι ενήργησε με δόλο ή δεν εκπλήρωσε μία ή περισσότερες από τις κατά το άρθρο 56 της εν λόγω οδηγίας υποχρεώσεις του από πρόθεση ή βαριά αμέλεια.
- 86 Από τη διάταξη αυτή προκύπτει ότι ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών μπορεί να απαλλαγεί από την ευθύνη του σε περίπτωση μη εγκεκριμένης πράξης πληρωμής, εάν αποδείξει ότι ο πληρωτής ενήργησε με δόλο ή δεν εκπλήρωσε μία ή περισσότερες από τις κατά το άρθρο 56 της εν λόγω οδηγίας υποχρεώσεις του από πρόθεση ή βαριά αμέλεια.
- 87 Κατόπιν όλων των ανωτέρω, στο δεύτερο και το τρίτο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι το άρθρο 54, παράγραφοι 1 και 2, το άρθρο 59, παράγραφοι 1 και 2, και το άρθρο 86, παράγραφος 1, της οδηγίας 2007/64 έχουν την έννοια ότι, όταν μια πράξη πληρωμής έχει εκτελεστεί βάσει συμβολαιογραφικού πληρεξουσίου εγγράφου του δικαιούχου τραπεζικού λογαριασμού, το οποίο φέρει επισημείωση, ο δε δικαιούχος του λογαριασμού αμφισβητεί το κύρος του πληρεξουσίου εγγράφου και, ως εκ τούτου, τη συγκατάθεσή του για την πράξη πληρωμής, η τυπική νομιμότητα του πληρεξουσίου εγγράφου δεν αρκεί προκειμένου να θεωρηθεί ότι η πράξη πληρωμής είναι εγκεκριμένη, δεδομένου ότι ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών οφείλει να αποδείξει ότι ο χρήστης των υπηρεσιών πληρωμών έχει δηλώσει δεόντως, μέσω του εν λόγω πληρεξουσίου εγγράφου, σύμφωνα με τη συμφωνηθείσα μεταξύ τους διαδικασία για την παροχή της σχετικής συγκατάθεσης, ότι συναινεί στην επίμαχη πράξη πληρωμής.

Επί των δικαστικών εξόδων

- 88 Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου, σε αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων. Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν όσοι υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, πλην των ως άνω διαδίκων, δεν αποδίδονται.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο (πέμπτο τμήμα) αποφαινεται:

- 1) Το άρθρο 4, σημείο 23, της οδηγίας 2007/64/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Νοεμβρίου 2007, για τις υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά, την τροποποίηση των οδηγιών 97/7/ΕΚ, 2002/65/ΕΚ, 2005/60/ΕΚ και 2006/48/ΕΚ, και την κατάργηση της οδηγίας 97/5/ΕΚ,

έχει την έννοια ότι:

το πληρεξούσιο έγγραφο με το οποίο ο δικαιούχος τραπεζικού λογαριασμού εξουσιοδοτεί τον πληρεξούσιο να προβαίνει σε πράξη περιουσιακής διάθεσης από τον εν λόγω λογαριασμό, μέσω εντολής πληρωμής, δεν συνιστά, αυτό καθεαυτό, «μέσο πληρωμών», κατά την έννοια της εν λόγω διάταξης. Εντούτοις, είναι δυνατόν να χαρακτηριστεί ως «μέσο πληρωμών» μια σειρά διαδικασιών που έχει συμφωνηθεί μεταξύ του δικαιούχου του λογαριασμού και του παρόχου υπηρεσιών πληρωμών η οποία παρέχει στον πληρεξούσιο που έχει διορισθεί με το εν λόγω πληρεξούσιο έγγραφο τη δυνατότητα να κινήσει εντολή πληρωμής από τον λογαριασμό.

- 2) Το άρθρο 54, παράγραφοι 1 και 2, το άρθρο 59, παράγραφοι 1 και 2, και το άρθρο 86, παράγραφος 1, της οδηγίας 2007/64,

έχουν την έννοια ότι:

όταν μια πράξη πληρωμής έχει εκτελεστεί βάσει συμβολαιογραφικού πληρεξουσίου εγγράφου του δικαιούχου τραπεζικού λογαριασμού, το οποίο φέρει επισημείωση, ο δε δικαιούχος του λογαριασμού αμφισβητεί το κύρος του πληρεξουσίου εγγράφου και, ως εκ τούτου, τη συγκατάθεσή του για την πράξη πληρωμής, η τυπική νομιμότητα του πληρεξουσίου εγγράφου δεν αρκεί προκειμένου να θεωρηθεί ότι η πράξη πληρωμής είναι εγκεκριμένη, δεδομένου ότι ο πάροχος υπηρεσιών πληρωμών οφείλει να αποδείξει ότι ο χρήστης των υπηρεσιών πληρωμών έχει δηλώσει δεόντως, μέσω του εν λόγω πληρεξουσίου εγγράφου, σύμφωνα με τη συμφωνηθείσα μεταξύ τους διαδικασία για την παροχή της σχετικής συγκατάθεσης, ότι συναινεί στην επίμαχη πράξη πληρωμής.

(υπογραφές)